

FORELDRESAMARBEID I BARNEHAGEN

«Hva kan ifølge foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen kjennetegne en god foreldresamtale?»

Maja Lyngen Skårvold

Kandidatnummer: 21

BACHELOROPPGAVE

Emnekode: BDBAC4900

Barnehagelærerutdanning deltid

Trondheim, april 2022

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanningen og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

FORORD

Denne bacheloroppgaven markerer slutten på min utdanning som barnehagelærer på Dronning Mauds Minne Høgskole. Temaet for bacheloroppgaven er foreldresamarbeid, der jeg har valgt å fokusere på hva som kan kjennetegne en god foreldresamtale. Dette er et tema jeg, etter 4 år som student og arbeid i barnehage, har utviklet en interesse for. Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært lærerik og spennende, i tillegg til at jeg har styrket min faglige kompetanse og kunnskap som jeg er helt sikker på at jeg får bruk for som barnehagelærer. Arbeidet med bacheloroppgaven har vært tidkrevende, der jeg har vært nødt til å arbeide strukturert og selvstendig.

Jeg vil rette en stor takk til alle informanter som har stilt opp til intervju i forbindelse med denne bacheloroppgaven. Jeg er takknemlig for å ha fått tatt del i deres erfaringer og kunnskaper knyttet til temaet. Videre vil jeg takke mine veiledere som har svart på mine spørsmål, og gitt meg rask og god veiledning i løpet av denne prosessen.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0 INNLEDNING.....	4
1.1 Valg av tema	4
1.2 Problemstilling	5
1.3 Oppgavens oppbygning	6
2.0 TEORI.....	7
Foreldresamarbeid.....	7
Tillit.....	8
Medvirkning.....	9
Relasjonskompetanse.....	9
Foreldresamtale.....	10
Kommunikasjonsferdigheter.....	10
Forberedelser og gjennomføring av foreldresamtale	11
Strategier som kan fremme en god foreldresamtale	12
3.0 METODE.....	14
3.1 Valg av metode	14
3.2 Kvalitativt intervju.....	14
3.3 Utvalg av informanter	14
3.4 Gjennomføring av datainnsamling.....	15
3.5 Etske hensyn	16
3.6 Metodekritikk.....	17
4.0 ANALYSE OG DRØFTING.....	18
4.1 Relasjoner og kommunikasjon i foreldresamarbeidet.....	18
4.2 Forberedelser til foreldresamtalen	21
4.3 Kommunikasjonsferdigheter.....	23
4.4 Gjennomføring av foreldresamtale	24
4.5 utfordringer i foreldresamtalen	27
5.0 KONKLUSJON OG AVSLUTNING.....	30
6.0 REFERANSELISTE.....	32
VEDLEGG.....	33
Vedlegg 1 – Intervjuguide pedagogisk leder	33
Vedlegg 2 – Intervjuguide foreldre.....	35
Vedlegg 3 – Informasjons- og samtykkeskjema.....	36

1.0 INNLEDNING

1.1 Valg av tema

I Barnehageloven §1 står det at «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2005). Foreldresamarbeid framheves også i Rammeplan, der det blant annet står at «samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Det forklares videre at «foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling» (Rammeplan, 2017, s.22).

Foreldrene har i de senere årene fått økt kunnskap og forventninger til barnehagens innhold som kan prege foreldresamarbeidet. Med nær sagt full barnehagedekning kan foreldrene velge barnehage, og stiller i dag større krav og forventninger til tjenestetilbudet de kjøper for sine barn (Glaser, 2018, s.18). Foreldresamarbeid er et viktig, interessant og relevant tema, spesielt i forhold til dagens sammensatte og mangfoldige foreldregruppe. «Foreldrene representerer mangfold og ulikhet. Ulikheten gjenspeiler seg i alder, kjønn, verdisyn, nasjonalitet og kulturell klasse» (Glaser, 2018, s.18). Gjennom denne bacheloroppgaven søker jeg større kunnskap om hvordan jeg som pedagogisk leder kan samarbeide og bygge gode relasjoner med foreldre som har ulike krav og forventninger til barnehagens pedagogiske praksis. Det kreves at jeg som barnehagelærer har gode samarbeidsferdigheter i møte med de ulike foreldrene, der vi sammen skal samarbeide om barnets beste.

I praksisperiodene i løpet av studiet har jeg blitt kjent med ulike praksislærere, og hvordan de jobber for å skape gjensidig tillit, trygghet og respekt til foreldrene. Dette, i tillegg til å ha jobbet i barnehage, har videre gitt meg en interesse for foreldresamarbeid. Jeg har fått større kunnskap om viktigheten og verdien i ett godt foreldresamarbeid, med fokus på gode kommunikasjonsferdigheter, respekt, tillit og åpenhet. Jeg synes det er spennende å bli kjent med nye foreldre, og ser verdien og viktigheten av å bygge gode relasjoner til foreldrene. Jeg ønsker videre å få økt kunnskap om hvordan jeg som pedagogisk leder kan skape en god relasjon til de ulike foreldrene og hvordan vi gjennom samarbeidet kan skape trygghet og tillit. «Alt godt samarbeid handler primært om å se den andre, om god og tydelig kommunikasjon, gjensidighet, åpenhet og tillit. Mye av dette omtales gjerne som *relasjonskompetanse* og utgjør en viktig del av det å være profesjonell» (Glaser, 2018, s.69).

Ett tett samarbeid med foreldrene er viktig og har stor betydning for barnet. Glaser forklarer at barnets utvikling er sterkt knyttet til foreldrenes trivsel og deres tillit til barnehagen. Videre påpekes viktigheten av at personalet og foreldre samarbeider, slik at de to oppdragsarenaene fungerer på en måte som fremmer barns trivsel og læring (2018, s.19).

1.2 Problemstilling

Foreldresamarbeid er et vidt tema. Et område jeg synes er interessant innenfor samarbeidet er foreldresamtalen, der mye av refleksjonene oppstår og relasjonene videreutvikles. Hvordan kan jeg som pedagogisk leder sørge for en best mulig foreldresamtale, til tross for store ulikheter i foreldregrupper? Hvordan forbereder foreldre og pedagogiske ledere seg til samtalen, og hvorfor er denne samtalen så viktig? Dette er spørsmål jeg ønsker å finne flere svar på gjennom denne oppgaven.

Gjennom denne oppgaven ønsker jeg videre å få innsikt i hva både foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen opplever som en god foreldresamtale, og hvordan kan de unngå at en foreldresamtale blir vanskelig? Jeg ønsker også å få innsikt i hvordan pedagogiske ledere jobber for å bygge gode relasjoner med foreldrene, og hvorfor dette er viktig i forkant av foreldresamtalen. Forhåpentligvis vil innsikt i pedagogiske ledere og foreldres kunnskap og erfaringer gi meg økt kunnskap og større forståelse for temaet. Jeg håper og tror at jeg kan ta i bruk denne kunnskapen i rollen som pedagogisk leder, der jeg med alle foreldrene skaper gode dialoger og et godt samarbeid.

Foreldresamtalen er en formell samtale for kommunikasjon om enkeltbarn mellom foreldre og barnehagelærer (Myrann, 2021, s.11). Den pedagogiske lederen bør gjennom sin faglige kompetanse og profesjonelle skjønn legge til rette for et tett samarbeid med foreldrene, der barnets utvikling og trivsel står i fokus. Glaser påpeker viktigheten av at foreldre og personalet i barnehagen skaper gode dialoger, og i fellesskap søker etter kunnskap om hva som er til beste for barnet (Glaser, 2018, s. 14). «Gode samtaler handler om å bygge gode relasjoner. Det krever empati, aktiv lytting og tydelig kommunikasjon» (Glaser, 2016, s.17). Som fagperson kreves det gode samtaleferdigheter, der det er viktig å være sensitiv og å kunne se andres perspektiv. Dette kan videre bygge foreldrenes tillit og trygghet, som igjen kan bidra til at de tør å ta opp vanskelige tema.

Jeg har derfor kommet fram til følgende problemstilling for bacheloroppgaven: «*Hva kan ifølge foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen kjennetegne en god foreldresamtale?*»

1.3 Oppgavens oppbygning

Jeg har i dette kapitlet presentert bakgrunn for valg av mitt tema og problemstilling. Videre vil oppgaven bestå av fire kapitler. I teorikapitlet presenteres relevant teori knyttet til denne oppgaven, som videre vil støtte opp om mine funn. I metodekapitlet presenteres hvilken metode som er brukt i forbindelse med innsamling av materiale, litt om prosessen, etiske hensyn og kritiske blikk på metoden. Videre følger en analyse og drøfting av funnene i lys av teori. Avslutningsvis vil jeg oppsummere oppgaven og forsøke å svare på problemstillingen.

2.0 TEORI

I dette kapitlet vil jeg gjøre rede for relevant teori knyttet til temaet *foreldresamarbeid i barnehagen*. Jeg skal presentere hvilke faktorer som definerer et godt foreldresamarbeid og hva relasjonskompetanse er. Videre vil jeg gjøre rede for hva en foreldresamtale er, hvilke kommunikasjonsferdigheter som er viktige i en foreldresamtale, og ulike strategier som kan fremme en god samtale. Avslutningsvis vil jeg vise til utfordringer som kan dukke opp i forbindelse med foreldresamtalen. Jeg vil ta utgangspunkt i Glaser og Spurkeland når det gjelder foreldresamarbeid og relasjonskompetanse. Om foreldresamtalen og strategier som kan fremme en god foreldresamtale vil jeg i hovedsak vise til Drugli & Onsøien og Glaser, i tillegg til Myrann. Jeg mener denne teorien er relevant for min problemstilling, da teorien belyser temaer, og forklarer sentrale begreper og strategier som er viktige i foreldresamarbeidet og foreldresamtalen.

«Hva kan ifølge foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen kjennetegne en god foreldresamtale?»

Foreldresamarbeid

Barnehageloven §1 sier at «barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2005). Dette er også fremhevet i Rammeplan, der det i tillegg står beskrevet at barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og at samarbeidet skal ha barnets beste som mål (Rammeplan, 2017, s.22). Videre står det at «barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget» (Rammeplan, 2017, s.22).

Nordahl påpeker at «Et *godt samarbeid* og en *god kommunikasjon* mellom barnehagen og familien er grunnleggende for barnets trivsel og utvikling. Et godt samarbeid handler om å sikre *en god informasjonsflyt, en god dialog og gi foreldre mulighet for medvirkning*» (Sitert i Glaser, 2018, s.78). For barn vil samarbeidet mellom hjem og barnehage utgjøre helheten i deres liv. Foreldrenes trivsel og trygghet i barnehagen er knyttet til barnets utvikling og samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen kan fremme barnets trivsel og læring (Glaser, 2018, s.19). Godt samarbeid og god kommunikasjon mellom hjem og barnehage påvirker

barnets trivsel, læring og utvikling positivt. Dette kan kalles indirekte påvirkning, da barna vil merke hvordan foreldrene opplever relasjonen og samarbeidet med barnehagen. «En gjensidig og varm kommunikasjon mellom foreldre og personale har en positiv effekt på barnets trivsel og fungering i barnehagen (Glaser, 2018, s.70).

Birthe Ravn forklarer at samarbeid dreier seg om et likeverdig forhold mellom mennesker som arbeider mot et felles mål, i respekt for hverandres forskjellige egenskaper, holdninger, kunnskaper og ferdigheter. Samarbeidet hviler på gjensidig tillit og felles ansvarsfølelse (Siteret i Glaser, 2018, s.67). Veiledning kan omhandle rådgivning, konsultasjon og supervisjon, og en veileder kan i videste betydning forstås som en person som bidrar til en annens vekst (Glaser, 2018, s.67). En stor del av samarbeidet mellom barnehage og foreldre går ut på å utveksle informasjon om barnet. Ved å avklare forventninger til hverandre, kan foreldrene og personalet i barnehagen bygge tillit og trygghet, slik at informasjonen flyter godt mellom begge parter. Drugli forklarer viktigheten av å bygge tillit og trygghet, som videre fører til at foreldrene tør å være mer direkte i kommunikasjonsfronten, og det vil være avgjørende den dagen den vanskelige samtalen skal tas (Drugli, 2018, s.126-131).

Tillit

Glaser påpeker at det er nødvendig at foreldrene blir møtt med åpenhet og anerkjennelse, til tross for mangfoldig og sammensatt foreldregruppe. Som fagperson vil du møte foreldre med ulike verdisyn og ulik kulturell og religiøs tilhørighet, noe som kan skape utfordringer i samarbeidet. For å sikre et godt samarbeid er det viktig å møte alle foreldre med en ikke-dømmende holdning, respekt og anerkjennelse for deres syn og verdier (2018, s.93). Gjennom å vise empati og forståelse, anerkjennes den andre parten, noe som bidrar til å styrke tilliten og samarbeidet.

For at foreldrene skal oppleve tillit og trygghet kreves det at du er ekte og troverdig; både faglig og personlig (Glaser, 2016, s.18). Gjennom å vise aksept og ha en ikke-dømmende holdning til den andres syn og holdninger, viser du som fagperson respekt og er tydelig på ditt eget faglige ståsted. Videre kan dette skape tillit og trygghet i relasjonen mellom fagperson og foreldre (Glaser, 2018, s.94). Glaser forklarer videre at tillit ikke er noe du kan kreve, derimot må du være verdig tillit. Som fagperson må du opptre ansvarlig, tørre å være direkte i forhold til utfordringer, utføre faglig solid arbeid og ha overbevisning og stabilitet i din væremåte (2018, s.94). «Foreldrene skal kjenne tillit til at de kan ta opp alle forhold av betydning for

barnets utvikling og trivsel uten at de risikerer eller opplever seg utlevert» (Glaser, 2018, s.94). Jan Spurkeland forklarer at tilliten i en relasjon er god når begge parter opplever omtrent det samme. Tillit vil bli et resultat av interaksjoner og gjensidig nytteopplevelser i positive opplevde avhengighetsforhold (2012, s.36). «Tillitsfulle mennesker ser på sine omgivelser med tro på at velvilje er dominerende i forholdet til andre» (Spurkeland, 2012, s.38). Tillit er aldri en konstant faktor i et forhold, men er i bevegelse knyttet til erfaringer og opplevelser (Spurkeland, 2012, s. 38).

Medvirkning

I Barnehageloven §4 står det at hver barnehage skal ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg, som skal fremme foreldrenes fellesinteresse, i tillegg til at det skal bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene skaper et godt barnehagemiljø (Kunnskapsdepartementet, 2005). Om foreldrenes rett til medvirkning, står det i Rammeplan at «samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet» (Rammeplan, 2017, s.22). For å gi foreldrene mulighet til å medvirke i organisasjonen, er informasjonsflyt og gode rutiner for medvirkning avgjørende. For at foreldrene skal medvirke må de oppleve tilstrekkelig tillit til å komme med konstruktive tilbakemeldinger. I barnets oppstart og overgangssituasjoner i barnehagen er det viktig med informasjonsutveksling og god kommunikasjon, der målet er at foreldre og barn skal få en trygg og god start i barnehagen (Glaser, 2018, s. 82–87). Samarbeidet skal være preget av at foreldrenes stemme blir hørt, der deres deltakelse bidrar til endring og tilrettelegging for sitt barn (Glaser, 2018, s.24–26).

Relasjonskompetanse

I følge Glaser handler relasjonskompetanse om kommunikasjon, og hun forklarer at «det innebærer at vi møter den andre med et åpent sinn, forsøker å ikke være forutinntatt og at vi lytter aktivt til den andre (2018, s.102). «I møte med foreldre er det viktig å utvikle relasjonskompetanse som innebærer å forstå og samhandle med den vi møter på en god og hensiktsmessig måte» (Glaser, 2016, s.19). Mennesker som jobber i samhandling med andre mennesker er avhengig av relasjonskompetanse, da dette vil være avgjørende for suksess. «Relasjonskompetanse handler i vår sammenheng om å forstå og samhandle med foreldre på en god og hensiktsmessig måte, blant annet ved å ivareta foreldrenes interesser i samhandlingen» (Drugli & Onsøien, 2010, s.32).

Spurkeland presenterer en definisjon på relasjonskompetanse slik: «*ferdigheter, evner, kunnskaper og holdninger som etablerer, utvikler, vedlikeholder og reparerer relasjoner mellom mennesker*» (2012, s.17). Denne kompetansen har vi behov for i hvert møte vi har med andre mennesker. Spesielt viktig vil den bli i barnehagen, der vi har daglig kontakt med foreldrene. Relasjonskompetanse er viktig for å sikre et godt samarbeid, utvikling, læring, arbeidsmiljø og effektivitet. Videre presenterer Spurkeland 14 dimensjoner som utgjør relasjonskompetanse: «menneskeinteresse, tillit, dialog, tilbakemelding, relasjonsbygging, synlighet, utvikling, kreativitet, konflikthåndtering, emosjonell modenhet, humor, presentasjonshjelp og resultatorientering (2012, s.18).

Ledere må kjenne ansvar for at egne relasjoner til nærmeste samarbeidspartnere har høy kvalitet. Dette vil i barnehagen innebære både medarbeidere og foreldre. Dersom relasjonen er utfordrende, er det lederens ansvar å jobbe for at relasjonen er av høy kvalitet. Gjennom å vise interesse og empati styrkes relasjonen og lederen kan fungere som en brobygger, gi råd og veiledning. Barnehagelæreren kan vise empati ved å sette seg inn i den andre partens perspektiv og prøve å forstå deres virkelighet (Spurkeland, 2012, s.155).

Foreldresamtale

Foreldresamtalen er en formell arena i barnehagen for kommunikasjon angående enkeltbarn. Informasjonsutveksling skjer både i leverings- og hentesituasjoner i barnehagen, imidlertid er det en del tematikk som ikke bør tas opp over hodet på barnet, og en samtale vil være en arena for dette, der personlig informasjon og drøfting av utfordringer kan finne sted (Myrann, 2021, s.11). «En foreldresamtale er en fortrolig samtale mellom foreldre og barnehagepersonale – oftest en barnehagelærer – angående barnets trivsel og utvikling» (Myrann, 2021, s. 20). Gode samtaler handler om å bygge gode relasjoner. For at foreldrene skal kjenne tillitt og trygghet til personalet i barnehagen og til å ta opp vanskelige tema, kreves det empati, aktiv lytting og tydelig kommunikasjon (Glaser, 2016, s.17).

Kommunikasjonsferdigheter

«Kommunikasjon er nøkkelen til alt godt samarbeid» (Myrann, 2021, s.46). Glaser påpeker at gode kommunikasjonsferdigheter er avgjørende faktorer for å sikre en god samtale. Aktiv lytting innebærer å se, anerkjenne, speile og bekrefte den andre, gjennom å være til stede i form av blick, kroppsspråk og parafrasering, som betyr gjentakelse av det den andre sier.

(Glaser, 2016, s.20). Kommunikasjon handler om en prosess mellom to eller flere personer som sender budskap til hverandre, der dette skjer gjennom språk, mimikk, øyekontakt, gester og kroppsbevegelser (Drugli & Onsøien, 2010, s.34–35). Myrann påpeker at aktiv lytting er en sentral samtaleferdighet, og er avgjørende for at foreldre og fagperson i samtalen skal føle seg hørt og anerkjent (2021, s.53). Som fagperson er det viktig å være seg bevisst sitt språket, og må hele tiden vurdere hvordan en ordlegger seg. Fagpersonen må i samtale med foreldre vurdere sin bruk av fagspråk, da for mye bruk av dette kan føre til at den andre parten misforstår og dermed skaper avstand (Glaser, 2016, s.27).

Forberedelser og gjennomføring av foreldresamtalen

I forkant av en foreldresamtale er det viktig å skape et helhetlig bilde av barnet og barnets utvikling, gjennom observasjon og kartlegging. Glaser påpeker at «det som er viktig er at all pedagogisk dokumentasjon, observasjonsverktøy og prosesser kvalitetssikres» (2016, s.29). Kvalitetssikring omhandler at skjemaene som blir brukt er godkjent og faglig anerkjent, at observatør er kompetent til å utføre dette, og at man har rutiner for refleksjoner i etterkant av observasjoner. De mest brukte observasjonsskjemaene er TRAS, som er et spesialisert språkkartleggingsskjema og ALLE MED, som er et skjema som kartlegger bredere, og tar for seg sosioemosjonell utvikling, språk, motorikk, hverdagsaktivitet og trivsel (Glaser, 2016, s.30).

Glaser presenterer ulike faser i et samtaleforløp, der hun hevder at en viktig del av forberedelsene er å avklare forventninger til innholdet i møtene med foreldrene, der foreldrene får komme med innspill på hva som kan være innhold i møtene. Dette bør gjøres i forkant av samtalen. Videre må tidspunkt og sted for møtet avtales. En enkel sakliste kan gi en god ramme for møtet (2016, s.32). En invitasjon til samtale kan minne foreldrene på at de har mulighet til å melde inn temaer de ønsker å ta opp, som videre inviterer til deltakelse og medvirkning som kan styrke opplevelsen av likeverd i samarbeidet (Myrann, 2021, s.25). Foreldresamtalen er et møte om utveksling av informasjon om barnet, der foreldre er opptatt av barnets utvikling og om barna har lekekamerater. «I foreldresamtalen er det selve beskrivelsen av barnets utvikling på ulike utviklingsområder som skal stå sentralt» (Glaser, 2016, s.34). For å skape en god samtale er det viktig å få tak i foreldrenes innspill i forhold til observasjoner som er gjort, der de beskriver barnet i hjemmemiljøet. Her påpeker Glaser viktigheten av en refleksjon sammen med foreldrene (2016, s.32)

Åpne spørsmål kan bidra til at den andre parten deler av sin opplevelse, sine følelser og sine meninger. Dette kan også bidra til å utvide samtalsinnholdet og hva som deles i dialogen. I motsetning til åpne spørsmål, søker lukkede spørsmål et svar på et konkret spørsmål. Lukkede spørsmål kan være hensiktsmessig dersom vi søker informasjon, som ikke trenger videre refleksjon, f.eks. om barnet bruker smokk hjemme. Foreldresamtaler som er preget av åpne spørsmål vil styrke samarbeidet der både fagpersonen og foreldrenes perspektiver slipper til i dialogen. Videre kan åpne spørsmål bidra til å invitere foreldrene til å komme med innspill, og på den måten inviteres inn i samtalen som aktive og likeverdige partnere (Myrann, 2021, s.52).

Strategier som kan fremme en god foreldresamtale

Drugli og Onsøien forklarer ulike strategier som kan fremme en god foreldresamtale i barnehagen. De påpeker at bevissthet rundt egne tanker om barn og foreldre i forkant av samtalen kan bidra til at en ikke møter foreldrene med en fastlåst forforståelse. Dette innebærer å drøfte egne tanker og opplevelser om barn og foreldre med en kollega i forkant av samtalen (2010, s.100). Videre forklares det at observasjon kan være grunnlag for samtale og refleksjoner, ved at barnehagelæreren presenterer sine observasjoner, samtidig som en inviterer foreldre til å komme med sine observasjoner og opplevelser på hjemmefronten. Her er det viktig at barnehagen presenterer observasjonene deskriptivt, som betyr at en ennå ikke har tolket dem (Drugli & Onsøien, 2010, s.101). Som barnehagelærer er det viktig å være bevisst sin rolle i samtalen, og gi foreldrene en forståelse og opplevelse av at samarbeidet handler om å finne løsninger sammen som er til barnets beste (Drugli & Onsøien, 2010, s.106).

Innledningsvis i samtalen starter den profesjonelle med å bekrefte foreldrene. Det vil være hensiktsmessig å gi informasjon om hvorfor en valgte å invitere til samtale, hva en ønsker å berøre og høre om foreldrene har noe de ønsker skal ta plass i samtalen. Andre viktige hensyn i samtalen vil være å rette oppmerksomheten mot foreldrenes signaler, vente på deres reaksjoner og lytte til deres løsningsforslag. Dersom begge foreldrene deltar på samtalen, bør den som leder samtalen sikre at begge får dele sine synspunkter (Drugli & Onsøien, 2010, s. 107). Andre viktige faktorer for å sikre en god samtale er å møte foreldrene med høflighet, som vil bidra til at de føler seg ivaretatt og bekvemme. Hvordan foreldrene blir møtt vil påvirke samtalen videre (Drugli & Onsøien, 2010, s.103–104). Ved å vise aktiv interesse for foreldres syn og vise bekreftelse kan samtalen videre dreie seg om utveksling av

observasjoner og synspunkter mellom partene i samtalen. Dette er et godt grunnlag for dialog og mulighet for å ta opp aktuelle temaer, og videre samarbeide om å finne løsninger som partene sammen har kommet fram til (Onsøien & Drugli, 2010, s.105).

En fallgrube som bør unngås, er at den profesjonelle fyller hele samtalen med prat, uten å invitere foreldrene til dialog. «Om den profesjonelle virkelig ønsker at foreldrene skal delta aktivt i samtalen, må hun eller han innledningsvis forholde seg slik at de raskt får begynne å si noe, og deretter må en vise at en har hørt det de har sagt» (Drugli & Onsøien, 2010, s.104). Ved å være aktivt interessert i foreldrenes syn og gir bekreftelse på dette, vil samtalen videre dreie seg om utveksling av observasjoner og synspunkter. Dette er et godt grunnlag for dialog og gir muligheter for å få brakt inn aktuelle temaer og videre samarbeide og å finne løsninger (Drugli & Onsøien, 2010, s.105). Når et budskap skal formidles, må den profesjonelle sikre at budskapet blir forklart tydelig og at det blir oppfattet av foreldrene. Budskapet er formidlet når det er mottatt og forstått av den andre parten. Det er viktig å være oppmerksom på at det lett kan oppstå misforståelser, og forsøke å fange opp signaler fra foreldre som kan tyde på at dette kan være tilfellet. Dersom misforståelses avdekkes, bør den profesjonelle beklage seg, og deretter starte på nytt (Drugli & Onsøien, 2010, s.111).

Dersom det er utfordringer rundt barnet som skal tas opp, bør den profesjonelle i samtalen gjøre seg vurderinger i forhold til hvordan en tar det opp, og hvor mye en tar opp. Her er det viktig å tenke på å ikke komme med for mange saker som foreldrene ikke er forberedt på. Videre forklarer Drugli og Onsøien at den profesjonelle må ta hensyn til foreldrenes ståsted og tempo, for ellers vil det være vanskelig å skape en god samtale (2010, s.96). I disse situasjonene kan det være hensiktsmessig at den profesjonelle legger til rette for refleksjon med foreldrene, der de drøfter hva personalet i barnehagen og foreldrene kan gjøre for å forhåpentligvis få barnet til å fungere bedre. Videre kan samarbeidet bidra til å styrke barnets utvikling, trivsel og trygghet (Drugli & Onsøien, 2010, s.96).

I avslutningsfasen av samtalen kan du spørre om hvordan foreldrene har opplevd samtalen, eller om det er noe de ønsker å spørre om. I etterkant av samtalen kan det lønne seg å evaluere møtet, der en tenker gjennom hva som gikk bra, og hva som ble spesielt krevende. Om du har en følelse på at samtalen ikke kom helt mål eller at foreldrene fortsatt vil prate, kan det lønne seg å finne tidspunkt for en ny samtale (Glaser, 2016, s.34).

3.0 METODE

I dette kapitlet skal jeg presentere hvilken metode jeg har brukt for å få et rikt datamateriale som kan gi svar på problemstillingen. Metode handler om hvordan vi skal gå til verks for å skaffe oss informasjon og kunnskap. Jeg vil forklare hvordan jeg har brukt den valgte metoden, hvem som er mitt utvalg, gjennomføring av datainnsamling, se på etiske retningslinjer for metoden og avslutningsvis gi en vurdering av metoden.

«Vitenskapelig metode er framgangsmåter eller *teknikker* for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål. Målet er å få fram informasjon om den *sosiale virkeligheten*, og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres» (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). Sosiologen Vilhelm Aubert forklarer at «en metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap» (Sisert i Dalland, 2020, s.53).

3.1 Valg av metode

De to hovedtypene for metode er kvalitative og kvantitative metoder, der hovedforskjellen på disse er at de har ulik forskningslogikk. Kvantitative metoder vektlegger antall og utbredelse og kvalitative metoder går mer i dybden og vektlegger betydningen (Bergsland & Jæger, 2014, s.66–67). I min problemstilling ønsker jeg å finne svar på hva foreldre og pedagogiske ledere mener en god foreldresamtale er. Derfor vil det være relevant å snakke med både foreldre og pedagogiske ledere, noe som videre gjør det hensiktsmessig for meg å velge en kvalitativ metode. Bergsland og Jæger forklarer at i en kvalitativ metode rettes blikket mot menneskers hverdagshandlinger i sin naturlige kontekst (2014, s.67).

3.2 Kvalitativt intervju

I en kvalitativ metode er hensikten å fange opp meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2020, s. 54). Kvalitative intervju vil derfor være en hensiktsmessig metode for meg, da jeg søker meninger og opplevelser fra foreldre og pedagogiske ledere. Gjennom intervjuene får jeg innsikt i enkeltpersoners meninger, erfaringer og kunnskap.

3.3 Utvalg av informanter

I problemstillingen min søker jeg informasjon om hva som kjennetegner en god foreldresamtale, der jeg ønsker å se både foreldre og pedagogiske ledes perspektiv. For å få

et rikt materiale, består utvalget mitt av to foreldre og to pedagogiske ledere fra to ulike barnehager. Jeg valgte å kontakte to pedagogiske ledere jeg vet har erfaring og kjennskap til temaet, og relevant informasjon som kan gi meg svar på problemstillingen. Dette kan ifølge Dalland kalles *strategisk utvalg*, da dette er personer jeg mener har bestemte kunnskaper og erfaringer om det fenomenet jeg ønsker å vite mer om (2020, s.59–60).

Etter refleksjoner med veiledere og de pedagogiske lederne jeg intervjuet, kom jeg fram til at jeg ønsket å intervju foreldre som var knyttet til de to barnehagene de pedagogiske lederne jobber i. Begge pedagogiske lederne jeg intervjuet var behjelpelig med å skaffe foreldre som informanter. Dette gir meg muligheten til å skaffe informasjon fra foreldre jeg ikke kjenner, og kanskje få et rikere materiale, enn hva jeg ville gjort dersom jeg har intervjuet foreldre jeg kjenner. I tillegg kan jeg sammenligne informasjonen mellom pedagogisk leder og foreldre i den samme barnehagen. Fra en annen side kan det å få hjelp av de pedagogiske lederne til å skaffe foreldre som informanter føre til at de pedagogiske lederne velger foreldre ut ifra hva de tror de vil svare. Dette kan føre til noe mer likhet i svarene fra pedagogisk leder og foreldre, noe en kan være seg bevisst knyttet til funnene.

3.4 Gjennomføring av datainnsamling

Etter å ha ferdigstilt problemstilling og valgt metode utarbeidet jeg to intervjuguidere. En til pedagogiske ledere og en til foreldre. Forskjellen på intervjuguidene er at de er tilpasset intervjuobjektet, der noen av spørsmålene er formulert ulikt. Dette kan gi meg informasjon om informantens erfaring og kunnskap, og videre kan bidra til å besvare problemstillingen. Viser til intervjuguidene i vedleggsdelen.

Da intervjuguidene var utarbeidet tok jeg kontakt med de pedagogiske lederne som hadde sagt seg villige til å delta i prosjektet, og informerte de om prosjektets tema og problemstilling. Dette for at de pedagogiske lederne på forhånd skulle få informasjon om hva intervjuet skulle omhandle. I forkant av intervjuet fikk informantene informasjon om overordnede temaer og intervjuet, isteden for å sende hele intervjuguiden. Dette for å sikre en åpen dialog, uten forberedte svar fra informantene. Vi avtalte videre tid og sted for intervju. Jeg valgte å ha litt tid mellom intervjuene, for å gjøre eventuelle endringer, og for å få tid til å sammenfatte funnene i mellomtiden. Jeg valgte å intervju de pedagogiske lederne før foreldrene, for å få innsikt i profesjonenes kunnskap i forkant av intervjuene med foreldrene. I tillegg ønsket jeg å reflektere med de pedagogiske lederne hvilke foreldre det ville være hensiktsmessig å

intervjue. I forkant av intervjuene ferdigstilte jeg også et samtykkeskjema, der informantene krysset av at de ønsket å delta i intervjuet. Viser til informasjons- og samtykkeskjema i vedleggsdelen. Jeg tok notater underveis i intervjuet og sammenfattet funnene fra intervjuet umiddelbart etter intervjuet. Dette for å forsøke å få med mesteparten av det informasjonen, og for å eventuelt gjøre endringer i spørsmål til neste intervju.

I etterkant av intervjuene med de pedagogiske lederne og foreldrene sammenfattet jeg funnene som jeg sendte tilbake informantene, før jeg drøftet og sammenlignet funnene med hverandre. Dette ga informanten mulighet til å tilføre svar som ikke ble notert eller sagt, og for å sikre at det ikke har dukket opp misforståelser i prosessen. Siden begge de pedagogiske lederne ønsket å bidra med å skaffe foreldre som informanter, tok de kontakt med foreldrene for å høre om de ønsket å delta. Deretter fikk jeg informasjon om hvem som hadde takket ja til å delta, og tok kontakt med foreldrene for å informere de om tema og problemstilling, og videre avtalte tid og sted for intervju.

Etter å ha samlet alt av materiale startet jeg prosessen med å analysere, der jeg først delte funnene inn i kategorier. Dette gjorde jeg for å få en systematisk oversikt over materialet jeg hadde samlet inn. Når materialet struktureres, blir det lettere å få oversikt over det, og struktureringen er i seg selv en begynnelse på analysen (Bergsland & Jæger, 2014, s.81). Her var det viktig for meg å få fram funn som er betydningsfull, og kan svare på problemstillingen. Videre drøftet jeg datainnsamlingen, der jeg sammenlignet funnene og fant likheter og forskjeller fra intervjuene.

3.5 Etiske hensyn

Som ansvarlig for denne bacheloroppgaven må jeg sørge for at forskningen foregår på en etisk forsvarlig måte. Bergsland og Jæger knytter forskerens etiske ansvar til tre hovedprinsipper, som er *informert samtykke*, *konfidensialitet* og *konsekvenser*. Prinsippet om *informert samtykke* sier at informanten bør få kjennskap til formålet med undersøkelsen, og at denne undersøkelsen er frivillig (2014, s.83-84). For å ivareta dette prinsippet utarbeidet jeg et informasjons- og samtykkeskjema som alle informanter krysset av i forkant av intervjuet. I skjemaet presiserte jeg hva det ville innebære for informanten å delta, og målet med undersøkelsen. I tillegg presiserte jeg at deltakelsen er frivillig og at de kan trekke seg når som helst uten grunn. *Konfidensialitet* medfører at personlig informasjon om deltakeren ikke offentliggjøres (Bergsland & Jæger, 2014, s.85). Jeg tok notater underveis i intervjuene og

sammenfattet funnene umiddelbart etter gjennomført intervju. Forskningsmaterialet er anonymisert, der ingen data kan identifisere deltaker eller barnehage. *Konsekvenser* omhandler skader eller belastninger deltakeren utsettes for, i tillegg til fordeler knyttet til deltakelsen (Bergsland & Jæger, 2014, s.85). Jeg forholdte meg til dette ved å ikke utsette informantene for fysisk eller psykisk belastning ved å delta. Etter tilbakemeldinger fra informanter har deltakelsen bidratt til bevisstgjøring og refleksjon.

3.6 Metodekritikk

Jeg valgte kvalitativ metode for å få innsikt i informantenes tanker, erfaringer og kunnskaper om temaet. *Reliabilitet*, *validitet* og *generalisering* er begreper som brukes for å evaluere det metodiske arbeidet. *Reliabilitet* knyttes til spørsmålet om troverdighet og hvor pålitelig datamaterialet som samles inn er (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). I det innsamlede datamaterialet finnes det lite sensitiv informasjon. Det finnes ingen garanti for at noen av informantene har tilbakeholdt informasjon, gitt svar de tror jeg ønsker eller unnlatt å fortelle hele sannheten. *Validitet* omhandler om hvor relevante og gode de innsamlede dataene representerer fenomenet som undersøkes, og hvorvidt resultatene svarer på spørsmålene og problemstillingen (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). Gjennom intervjuene med de pedagogiske lederne og foreldrene fikk jeg innsikt i deres erfaringer og meninger om foreldresamarbeid og foreldresamtalen. Jeg valgte å ta notater underveis i intervjuet, som kan føre til at enkelte påstander og svar har uteblitt i sammenfatningen eller at gjenforklaringen er formulert på en måte som forandrer budskapet eller hensikten. For å sikre misforståelser og at viktig informasjon ikke uteble, valgte jeg å sende sammenfattede funn til informantene. Dette ga de muligheten til å kunne kontrollere svarene, og deretter komme med kommentarer. *Generalisering* handler om i hvor stor grad resultatene kan overføres til andre sammenhenger (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). Målet med resultatene er at de rike beskrivelsene kan bidra til mer kunnskap og erfaringer rundt temaet, som videre kan bidra til prosesser der praksisen blir forsterket eller forbedret.

4.0 ANALYSE OG DRØFTING

I dette kapitlet skal jeg redegjøre for mine funn fra intervjuene med pedagogiske ledere og foreldre, og deretter analysere og drøfte funnene opp mot teorikapitlet som er presentert tidligere i oppgaven. Etter å ha sammenfattet alle funnene, systematiserte jeg materialet i kategorier som jeg skal synliggjøre i dette kapitlet. Inndelingen tar utgangspunkt i intervjuguidene og tema informantene vektla i intervjuet. Begge foreldrene som er intervjuet, har barn på småbarnsavdeling.

Informant 1 – pedagogisk leder i barnehage A

Informant 2 – pedagogisk leder i barnehage B

Informant 3 – foreldre i barnehage A

Informant 4 – foreldre i barnehage B

4.1 Relasjoner og kommunikasjon i foreldresamarbeidet

I intervjuene fikk jeg innsikt i hvilke egenskaper informantene mener står sentralt, og hva de vektlegger i samarbeidet. Begge de pedagogiske lederne påpeker viktigheten av å vise interesse og bli godt kjent med foreldrene, for å videre kunne legge til rette for et tett samarbeid med foreldrene der barnets beste er i fokus. Begge de pedagogiske lederne fremhever viktigheten av å bygge gode relasjoner og skape tillit til foreldrene i forkant av foreldresamtalen, og at relasjonen pedagogisk leder har til foreldrene kan påvirke utfallet av samtalen. Drugli og Onsøien sier at «den profesjonelles relasjonskompetanse vil i stor grad være med på å påvirke hvordan ulike former for samtaler med foreldrene forløper» (2010, s.32).

Informant 2 forklarer at hun bygger en god relasjon til foreldrene ved å være oppriktig interessert i foreldrene og barnet. Dette med et ønske og mål om å bli godt kjent, være til stede, samtidig som hun møter foreldrene med respekt og forståelse. Glaser trekker fram begrepet menneskeinteresse som en viktig faktor i relasjonsbyggingen, og at alt pedagogisk arbeid må ha menneskeinteressen i fokus (2018, s.101). Spurkeland forklarer at positiv nysgjerrighet på mennesker vil i praksis bety å ta i bruk sin sosiale intelligens og søke kontakt med andre mennesker. Ved å være søkende og nysgjerrig vil du få innsikt i indre gode sider hos mennesket (2012, s.25). Informant 2 trekker videre i intervjuet fram konkrete eksempler på hvordan hun bygger gode relasjoner med foreldrene, der hun eksempelvis forteller at hun bevisst bruker barna og foreldrenes navn ofte, i positive sammenhenger. Informanten

forklarer videre at dette gjøres for å vise interesse for foreldre og barn, og at dette videre kan gi de en følelse av å bli sett og være inkludert i et fellesskap. Mitt inntrykk er at den pedagogiske lederen bruker navn for å vise at hun er interessert i å bygge en relasjon, og bruker dette som en metode for å nærme seg foreldre og barn hun ønsker å bygge en relasjon med. Her tolker jeg videre at bruk av navn kan være en strategi eller metode for å bygge gode relasjoner. Dette i tråd med det Spurkeland kaller positiv nysgjerrighet. Spurkeland forklarer at positiv nysgjerrighet handler om å ta i bruk sin sosiale intelligens og søke kontakt, og gi andre mennesker en følelse av å være velkommen og bli sett (2012, s.24).

Informant 1 er tydelig på viktigheten av at barnet skal ha en god oppstart i barnehagen, og forklarer viktigheten av å vise interesse og bli godt kjent med foreldrene. Hun trekker fram at det å bygge gode relasjoner med foreldrene kan gjøres ved å legge til rette for dialog i god tid før barnet starter i barnehagen, slik at de allerede har opparbeidet en god relasjon i forkant av barnets oppstart. Kommunikasjonen mellom personalet og foreldrene styrkes enda mer i det barnet starter i barnehagen, da personalet har daglig kontakt med foreldrene, der utveksling av informasjon, observasjoner, tanker og meninger finner sted. «Kommunikasjon er selve grunnlaget for det å etablere relasjoner til og samspill med andre mennesker» (Drugli & Onsøien, 2010, s.34). I følge Spurkeland har dialogen som formål å bedre kontakt og forståelse mellom to personer, der begge parter opplever respekt og høy personlig delaktighet, som videre bygger relasjonen mellom personene. I dialogen skal begge parter få uttrykke sine meninger, der samtalene er preget av spørsmål, vitebegjær, lytting, refleksjon og læring (2012, s.60). Videre understreker den pedagogiske lederen betydningen av å ta foreldre på alvor. Dette ved å vise interesse og respekt, samt møte foreldrene med åpenhet og forståelse, uten fordommer. Dette er videre med på å styrke tillitsforholdet og relasjonen mellom foreldre og personalet i barnehagen.

Informant 1 formidler at barnehagen skal fungere som en støtte for foreldrene, der de sammen skal samarbeide om barnets beste. Her påpeker informanten at barnehagen ikke sitter med en fasit eller et svar, men er avhengige av refleksjoner sammen med foreldrene. Dette for å få innsikt i deres observasjoner og opplevelser, hvor de sammen kan sette felles mål og deretter finne strategier for å nå disse målene, som videre skal bidra til at barnet utvikler seg på en best mulig måte. «Foreldre er en ressurs i barnehagen. En ressursorientering innebærer å inkludere foreldrenes meninger og ønsker i størst mulig grad» (Glaser, 2016, s.22). Videre understreker Ravn at foreldresamarbeid er et begrep som i første rekke understreker begrepet

samarbeid, og dette innebærer at barnehagen skal samarbeide med foreldrene mot felles mål for barnets beste (Sitert i Glaser, 2018, s.67).

Hente- og bringesituasjonene i barnehagen er viktige arenaer for kommunikasjon, tillits- og relasjonsbygging, der informasjonsveksling og dialog er viktig for å opprettholde ett godt samarbeid med foreldrene. Informant 1 påpeker viktigheten av at alle foreldre blir sett og anerkjent i disse situasjonene, der personalet er bevisste på at alle foreldre skal bli møtt og invitert til dialog. Videre forklarer pedagogisk leder at personalgruppa har i fellesskap reflektert over hvordan de kan forholde seg til utfordringer som kan oppstå i foreldresamarbeidet og hvordan de kan møte alle foreldre på en god måte. Dette til tross for stor ulikhet i foreldregruppa, der målet er å sikre at alle foreldre blir sett og at personalet er til stede for alle foreldre. Denne refleksjonen skaper bevisstgjøring i personalgruppa, som videre har betydning for samarbeidet med foreldrene. Samtalene som oppstår i hente- og bringesituasjoner kaller Glaser det *uformelle samarbeidet*, og for mange foreldre er de daglige møtene og dialogene med de ansatte de viktigste. Dialogen bidrar til utvikling av god kvalitet for det enkelte barn, og gir foreldre mulighet til å bli kjent med barnehagens arbeid og innhold. I de spontane og uhøytidelige samtalene er terskelen lavere for at foreldrene deler av det de har på hjertet. I tillegg til at foreldrene får innsikt i om barnas behov og interesser blir ivarettatt, og om barna blir oppdratt i tråd med foreldrenes verdier og interesser (Glaser, 2018, s.79). «Gjennom samtaler og tilstedeværelse i barnehagen kan foreldre og personalet bli tydelige for og trygge på hverandre» (Glaser, 2018, s.79).

Begge foreldrene jeg intervjuet var opptatt av god dialog og kommunikasjon med personalet i barnehagen. For at foreldrene skal oppleve tillit og trygghet til barnehagen påpeker begge foreldrene jeg intervjuet at personalet må vise interesse ovenfor de som foreldre og deres barn, og sørge for daglig kommunikasjon med dem. Informant 4 forteller om viktigheten av et godt samarbeid med barnehagen for at barnets liv skal være mest mulig helhetlig og lik. Her påpeker informant 4 at dette kan omhandle grensesetting, der de praktiserer felles grenser og regler, som videre gir forutsigbarhet til barnet. I tillegg kan det for eksempel omhandle overganger i barnets liv der det slutter med smokk, dupp, bleie og lignende. «Å samarbeide tett med foreldre er viktig. For små barn vil hjem og barnehage sammen utgjøre helheten i deres liv, og ved hjelp av et godt samarbeid kan overgangene og helheten bedre ivaretas» (Glaser, 2018, s.19). Videre setter informant 4 pris på at de som foreldre bli involvert i det som skjer i barnehagen, der de blir inkludert i prosesser som omhandler dem, bidra med

praktiske ting til barnehagen, blir oppfordret til komme med tilbakemeldinger, og på den måten får mulighet til å påvirke barnehagehverdagen. Dette gir foreldrene en følelse av å kunne bidra, og være en viktig ressurs i samarbeidet. «Forskning viser også at involvering av foreldre har innvirkning på barnets trivsel og generelle utvikling i barnehagen og på barnehagens kvalitetsarbeid» (Glaser, 2018, s.20). Informant 3 påpeker viktigheten av informasjonsflyt og daglig kommunikasjon, der personalet forteller hva barnet har gjort, og kommer med konkrete eksempler på hva barnet har lekt og med hvem. Videre påpeker informanten at det er viktig at personalet tar kontakt, beskjeder blir gitt, og at de er ærlige og åpne i dialogene. I følge Spurkeland bygges relasjoner best i direkte møte med mennesker, og alle relasjoner bygges gjennom samtalen (2012, s.62–63).

I funnene fra pedagogiske ledere og foreldre ser jeg en tydelig sammenheng mellom svarene der informantene påpeker viktigheten av kommunikasjon og dialog i hverdagen. Slik jeg tolker det er den daglige kontakten viktig for å styrke relasjonen og tillitsforholdet mellom personalet i barnehagen og foreldrene. Videre tyder det på at den daglige kommunikasjonen legger videre grunnlag for de formelle samtalen i barnehagen. For å skape et tillitsforhold til foreldrene er de pedagogiske lederne opptatt av å bli godt kjent, vise forståelse, respekt, anerkjennelse, være ærlig og ha en ikke-dømmende holdning.

4.2 Forberedelser til foreldresamtalen

Alle 4 informantene fikk spørsmål om de forberedte seg til foreldresamtalen, og på hvilken måte de gjør dette. Både informant 1 og 2 forteller at de forbereder seg til samtalen ved å observere barnet og gjør seg notater om barnets utvikling, trivsel, sosiale kompetanse, motoriske ferdigheter, lek og lignende. For å skape et helhetlig bilde av barnet og barnets utvikling må man observere og kartlegge barnet, der barnehagene har ulike rutiner og skjema for observasjon og kartlegging (Glaser, 2016, s.29). Begge de pedagogiske lederne forbereder seg til foreldresamtalen ved å reflektere i fellesskap med personalet, der de kan få innsikt i andres opplevelser og observasjoner angående barnet. Glaser påpeker viktigheten av at pedagogisk dokumentasjon og observasjonsverktøy kvalitetssikres, at observasjonsskjema er faglig anerkjent. Videre påpekes viktigheten av at observatør er kompetent til å utføre observasjoner, og at man har rutiner for diskusjon av observasjonene i etterkant (2016, s.29). I tillegg til observasjon og refleksjon følger lederne ulike skjema der de beskriver barnets utvikling, lek, mestring, sosiale kompetanse, språk, motorikk og lignende, noe de tar med seg til samtalen. Dette kan videre fungere som en saksliste i foreldresamtalen. I følge Drugli og

Onsøien er det en god idé å utarbeide en saksliste i forkant av foreldresamtalen, som kan gjøre det enklere for den profesjonelle å strukturere og lede samtalen (2010, s. 62). Informant 1 forklarer videre at kollegaveiledning kan bidra til å få større innsikt i barnets utvikling. Det å dele erfaringer fra tidligere samtaler og gjennom visualisering av samtalen kan pedagogisk leder forberede spørsmål og saker som kan dukke opp underveis, og gjøre seg tanker om hvordan disse sakene og spørsmålene kan møtes. «Ved å ha tenkt gjennom ulike scenarioer på forhånd og ha reflektert over mulige framgangsmåter, kan en møte ulike situasjoner med større trygghet» (Myrann, 2020, s. 71).

Barnehage A tar i bruk Alle-Med skjema som kartleggingsverktøy for alle barna i barnehagen, og barnehage B tar i bruk Alle-Med skjema for alle barn i det de starter på storbarnsavdeling. Begge barnehagene tar i bruk TRAS ved behov. Hva kartleggingsskjemaene TRAS og Alle Med tar for seg har jeg redegjort for mer inngående i teorikapitlet.

I barnehage B sender pedagogisk leder på avdeling ut en invitasjon til foreldresamtalen, der foreldrene får informasjon om tidspunkt for samtalen I tillegg kan en enkel saksliste for samtalen med noen spørsmål til foreldrene skape refleksjoner og tankeprosesser hos foreldrene i forkant av samtalen. I invitasjonen er det spørsmål knyttet til barnets trivsel i barnehagen, sosial kompetanse og lek, praktiske saker, utvikling og mestring. Avslutningsvis er det spørsmål knyttet til tilbakemeldinger til barnehagen, og informasjon om barnehagens tverrfaglige samarbeid. Myrann forklarer at ved å levere ut et skriv til foreldrene i forkant av samtalen kan også foreldrene forberede seg mer konkret til innholdet i samtalen. Slike invitasjoner kan invitere foreldrene til deltakelse og medvirkning, noe som kan styrke opplevelsen av likeverd i samarbeidet (2021, s.25). I intervjuet med foreldre i denne barnehagen (informant 4) fikk jeg inntrykk av at denne invitasjonen bidro til at foreldrene fikk større innblikk i hva som skal tas opp i samtalen, i tillegg til at foreldrene kommer mer forberedt. Informanten fortalte at disse spørsmålene fikk de til å reflektere sammen i forkant av samtalen, der det kunne dukke opp spørsmål eller saker de ønsker å ta med videre til samtalen. Temaene barnehagelæreren setter fokus på, vil da ikke komme brått på foreldrene, noe som kan legge videre premisser for samtalen. Dette kan også styrke foreldremedvirkningen, og implisitt barns medvirkning, da foreldre kan ta mer aktivt stilling til barnets interesser, ønsker og behov (Drugli & Onsøien, 2010, s.28). Ut ifra funn fra foreldre i barnehage A, der jeg har forstått det slik at de ikke sender ut invitasjon til foreldresamtalen, har jeg fått innsikt i at foreldrene ikke forbereder seg noe spesielt til

foreldresamtalen. Her forklarer informant 3 at det er lite informasjon i forkant av foreldresamtalen, og foreldrene er dermed usikre på hva som skal tas opp i denne samtalen. Kan dette ha betydning for kvaliteten på samtalen? Jeg erfarer at en invitasjon til foreldresamtalen, med kort informasjon om hva som skal tas opp i samtalen kan sikre at foreldrene stiller mer forberedt. En slik type invitasjon kan bidra til at foreldrene på forhånd kan formulere spørsmål eller saker de ønsker å ta opp, som videre kan påvirke barnehagens samarbeid med foreldre, eller barnehagens innhold og arbeid.

Slik jeg tolker det er begge de pedagogiske lederne opptatt av å være godt forberedt til foreldresamtalene, noe de sikrer gjennom observasjon og refleksjon med personalgruppa. Jeg har også fått inntrykk at av skjemaet som barnehage 2 bruker i forkant av foreldresamtalen kan bidra til å gi foreldrene innblikk i hva som skal foregå i samtalen og dermed stille mer forberedt. Selv har jeg erfart at refleksjoner i personalgruppa om enkeltbarn kan bidra til at personalet deler observasjoner fra samspill med barnet, som pedagogisk leder kan ta med seg videre inn i foreldresamtalen. Som pedagogisk leder vil jeg legge til rette for refleksjoner med personalet, da flere av kollegaene mine vil ha faglig kompetanse som barne- og ungdomsarbeidere, og tilbringer mye tid sammen med barna. Det er en nyttig forberedelse til foreldresamtalen å be om innspill fra medarbeidere angående deres observasjoner i samspill med barn. Personalgruppa kan ha ulike oppfatninger og observasjoner av barna, hvor slike møter vil være arenaer for å reflektere rundt dette (Myrann, 2021, s.24).

4.3 Kommunikasjonsferdigheter

Kommunikasjon innebærer å overføre informasjon, dele erfaringer og ta kontakt mellom mennesker. I en foreldresamtale vil barnehagelæreren og foreldrene kommunisere om et spesifikt innhold som de implisitt kommuniserer angående relasjonen dem imellom (Myrann, 2021, s.46). Som nevnt tidligere er begge de pedagogiske lederne opptatt av kommunikasjon og dialog med foreldrene. I intervjuene med foreldrene trekker de fram kommunikasjon som en viktig faktor for et godt samarbeid. Å kommunisere handler om mer enn å bare formidle informasjon, da man gjennom å tilpasse seg samtalepartneren tar i bruk sin relasjonskompetanse, og i disse møtene påvirkes tilliten og relasjonen videre. «Kommunikasjon er nøkkelen til alt godt samarbeid» (Myrann, 2021, s.46).

Informant 1 er bevisst sin rolle i samtaler med foreldre og sine kommunikasjonsferdigheter. Hun forteller at hun er opptatt av å invitere foreldrene til dialog og refleksjon i samtalene, ved

å stille spørsmål til foreldrene og søke etter deres tanker og meninger. Dette skaper dialog og kan gi foreldrene en følelse av å være inkludert som viktige samarbeidspartnere. Her er pedagogisk leder opptatt av å lytte til det foreldrene forteller, der hun påpeker viktigheten av å vise forståelse, anerkjennelse og bekreftelse. Den pedagogiske lederen tenker ofte på hvordan hun selv ønsker å bli møtt i lignende situasjoner. Hun er opptatt av hvordan hun ordlegger seg, gjennom å være ærlig og konkret i forklaringer og beskrivelser, samtidig som hun innretter seg etter samtalepartneren. Om kommunikasjonsferdigheter sier Glaser at det er viktig å lytte aktivt og justere seg etter den andre (2016, s.20). Informant 1 er også opptatt av å vise til konkrete observasjoner, der hun forklarer hva barnehagen har sett og opplevd, uten å trekke konklusjoner eller vurderinger. Dette kaller Glaser for jeg-budskap, der man viser til observasjoner og beskriver barnehagens observasjoner, og deretter etterspør foreldrenes tanker omkring dette (2016, s.21). I likhet med informant 1 påpeker informant 2 i intervjuet viktigheten av å ordlegge seg riktig, samtidig som hun ønsker å være tydelig og ærlig. Informant 2 forteller at er det viktig å være ydmyk og vise respekt for foreldrene i foreldresamtalen, der hun tar seg god tid til å lytte og møte foreldrenes opplevelser og tanker med åpenhet, respekt og forståelse, uten fordommer. Ved å stille åpne spørsmål ønsker pedagogisk leder å invitere foreldrene inn i samtalen og utvide samtalens innhold og hva som deles i dialogen. «Åpne spørsmål bidrar til at den andre med-deler mer av sin opplevelse, sine følelser og sine meninger» (Myrann, 2021, s.51).

Begge foreldrene mener at pedagogisk leder i foreldresamtalen bør vurdere hvordan man ordlegger seg, samtidig som pedagogisk leder er ærlig og viser respekt ovenfor foreldrene. Dette viser tydelige likhetstrekk i svar fra pedagogiske ledere og foreldre. I etterkant av intervjuene med foreldrene fikk jeg inntrykk av at kommunikasjon med personalet var noe av det de vektla størst i samarbeidet. Dermed mener jeg at pedagogisk leders kommunikasjonsferdigheter har stor påvirkning på samarbeidet med foreldre, og kan videre påvirke relasjonen mellom pedagogisk leder og foreldre. «Kommunikasjon er selve grunnlaget for det å etablere relasjoner til og samspill med andre mennesker» (Drugli & Onsøien, 2010, s.34).

4.4 Gjennomføring av foreldresamtale

Jeg fikk informasjon fra begge foreldrene jeg intervjuet om at de hadde bare gode erfaringer med foreldresamtaler og opplever et godt samarbeid med personalet i barnehagen. Begge barnehagene gjennomfører en oppstartsamtale i løpet av den første tiden til barnet i

barnehagen. Denne type samtale kaller Drugli og Onsøien for strukturert samtale eller manualbasert samtale, som gjennomføres etter en fast mal. Dette kan være en fast oppstartssamtale som en har med alle foreldre, eller en samtale der en tar i bruk en ferdig intervjuguide for å kartlegge noe (Drugli & Onsøien, 2010, s. 51). I oppstartssamtalen er målet å bli godt kjent med foreldrene, og få innsikt i hvordan de har opplevd tiden før barnet skal starte i barnehagen. Dette er nyttig for de pedagogiske lederne å vite noe om, da utfordringer i perioden før barnehagestart for foreldre eller barn, erfaringsvis kan speiles i barnets atferd og relasjoner senere. Om barnehagen får innblikk i dette tidlig, kan barnehagen hjelpe og veilede foreldrene fra et tidlig tidspunkt.

Den formelle foreldresamtalen gjennomføres fast to ganger i året i begge barnehagene og samtalene planlegges til ca. 30 min per barn. Til tross for at det er en fast mal som følges i slike samtaler, er det rom for at foreldrene kan bringe inn noe til samtalen. Erfaringsvis forteller begge de pedagogiske lederne at samtalene ofte kan ta noe lengre tid, og de ønsker å ta seg tid til å lytte til det foreldrene kommer med av spørsmål og saker. Derfor setter de ikke opp flere samtaler rett etter hverandre, da de ønsker å ha muligheten til å følge opp spørsmål og saker med en gang dersom de ser det nødvendig. Terskelen er lav for å invitere foreldrene til flere foreldresamtaler utover de to faste. I tillegg til de formelle samtalene, har barnehagene mange uformelle samtaler i hente- og bringesituasjoner.

Informant 1 forklarer foreldrene i starten av samtalen hva som skal tas opp og hvorfor denne samtalen skal gjennomføres. Den pedagogiske lederen er opptatt av å være godt forberedt til samtalen, med fokus på hvordan foreldrene blir møtt. Det er ønskelig å formidle til foreldrene at målet med samarbeidet og samtalen er å bli godt kjent, dele opplevelser og erfaringer, samt sette felles mål der barnehagen og foreldrene sammen finner løsninger og strategier for å styrke barnets utvikling og trivsel. «Det å stille godt forberedt gjør at du kan møte foreldre med større grad av ro og trygghet. Sørg for at oppstarten blir god og at de formelle rammene blir gjort kjent for foreldrene» (Glaser, 2016, s.32). Videre forklarer informant 1 at hovedfokuset i samtalen omhandler det barnet mestrer og barnets utvikling. For informant 1 og 2 er det viktig å fremheve barnets positive sider og ressurser, og komme med konkrete eksempler fra hverdagen der barnet viser positiv atferd. Dette kan videre få foreldrene til å fokusere på barnets ressurser, og styrke disse ved å bekrefte og legge til rette for aktiviteter og utfordringer som kan gi barnet mestringfølelse. Glaser forteller at det er et godt prinsipp at barnehagelæreren har fokus på hva barnet mestrer i foreldresamtalen, og en kan vise interesse

ovenfor barnet og foreldrene ved å stille foreldrene spørsmål der de får forklart hvordan de opplever barnet i situasjoner hjemme (2016, s.33).

Foreldrene forklarer at de får mulighet til å komme med konstruktive tilbakemeldinger til barnehagen på foreldresamtalen. I tillegg påpeker begge foreldrene at pedagogisk leder i foreldresamtalen oppfordrer foreldrene til å stille spørsmål og komme med tilbakemeldinger ellers i hverdagen. Dette gir foreldrene en følelse av at deres tanker og meninger er viktige for barnehagens innhold. I tillegg forteller informant 3 at pedagogisk leder har i foreldremøter med avdelingen etterspurt hva de som foreldre ønsker at barnehagen skal jobbe med av temaer. Foreldre har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og at deres deltakelse bidrar til endring. Videre forklares det at foreldrene må oppleve tilstrekkelig tillit for at de skal komme med konstruktive tilbakemeldinger (Glaser, 2018, s.25). Dette samsvarer med svarene fra de pedagogiske lederne, som forteller at de oppfordrer til og etterspør tilbakemeldinger fra foreldrene på foreldresamtalen, og ellers i hverdagen.

Det foreldrene ønsker og forventer av pedagogisk leder i foreldresamtalen er å få oversikt over barnets utvikling, og kjenne på en følelse av at barnehagen kjenner barnet godt. Det foreldrene trekker fram som viktig for dem, er informasjon om barnets ressurser, sosiale kompetanse og utfordringer. Informant 4 trekker fram at det bør være pedagogisk leder som stiller i foreldresamtalen, samtidig som lederen vurderer hvordan en ordlegger seg, der både ærlighet og respekt er viktig. Det som informant 3 trekker fram som viktig for dem er få innsikt i barnets utvikling, hvem barnet leker med, og barnets sosiale kompetanse. Glaser forklarer at foreldre er opptatt av om barnet har noen å leke med i barnehagen og om barnet utvikler seg etter det som forventes i barnets alder (2016, s.32). Videre forklarer informant 3 at de som foreldre gjerne ønsker å sette mål som både barnehagen og foreldrene kan samarbeide om i tiden framover, som kan føre til større likhet mellom barnehage og hjemmet. Her er det viktig at den pedagogiske lederen viser bekreftelse ovenfor foreldrene gjennom aktiv interesse og lytting til foreldrene. Ved å invitere foreldrene til dialog, gis foreldrene mulighet til å ta opp aktuelle temaer og samarbeide om å finne løsninger (Drugli & Onsøien, 2010, s.105).

I gjennomføringa av foreldresamtaler opplever jeg mange likheter som er i samsvar med funn fra de to pedagogiske lederne. Begge har stort fokus på å formidle barnets ressurser og interesser, og gi foreldrene innblikk i deres observasjoner og opplevelser. I tillegg ønsker de

pedagogiske lederne å sette felles mål med foreldrene og tydeliggjøre at samarbeidet skal føre til videre utvikling av barnet og styrke dets ressurser. Dette viser seg å være viktig for foreldrene også, som påpeker viktigheten av at de får innsikt i barnets ressurser, utvikling og sosiale kompetanse i samtalen. Min erfaring er at det som skjer i foreldresamtalen påvirkes i stor grad av relasjonen mellom pedagogisk leder og foreldre som er bygd i forkant. I tillegg påvirkes samtalen av pedagogisk leders kommunikasjonsferdigheter. For å oppmuntre foreldrene til å dele opplevelser og erfaringer har jeg sett at det lønner seg å vise interesse, lytte aktivt og vise forståelse og gi bekreftelse på det foreldrene forteller. Om det ikke er rom og tid til å ta tak i det foreldrene har på hjertet, bør det settes opp et nytt møte fortløpende.

4.5 utfordringer i foreldresamtalen

En foreldresamtale kan bli vanskelig dersom barnehagelæreren gruer seg til å snakke med foreldrene om en bekymring vedkommende har ovenfor barnet, eller barnets hjemmeforhold. Ofte kan barnehagelæreren grue seg til samtalen dersom det er noe vanskelig som skal tas opp, og det kan da brukes mye energi på å tenke på samtalen. Det kan være ulike årsaker til at barnehagelærere opplever samtaler som vanskelige. Eksempler på hvorfor samtaler kan være vanskelig er negative og kritiske foreldre, foreldre som er psykisk syke, konflikter mellom foreldre, foreldre som har utfordringer med grensesetting, mistanke om dårlige hjemmeforhold, omsorgssvikt eller foreldre som ikke erkjenner vansker med sitt eget barn (Drugli & Onsøien, 2010, s. 52–55).

Både pedagogiske ledere og foreldre ble stilt spørsmålet om hvordan man kan unngå at en foreldresamtale blir vanskelig. Det som går igjen i svarene fra begge foreldrene er i likhet med flere andre svar i intervjuet, at kommunikasjon er for dem det viktigste for å unngå at en samtale blir vanskelig. Begge foreldrene forteller at samtalen kan bli vanskelig dersom de uforberedt presenteres for store utfordringer som barnet har. «Jobber barnehagepersonalet godt med det generelle foreldresamarbeidet, vil de oppleve at «vanskelige foreldresamtaler» sjelden dukker opp» (Glaser, 2018, s.128) Videre forklares det også at «ved å bygge relasjoner i fredstid kan dere på denne måten sikre dere et godt samarbeid som også kan tjene som et nyttig grunnlag den dagen dere må ta opp noe med foreldrene som er vanskelig eller bekymringsfullt» (Glaser, 2018, s.130). Det nevnes også av en av foreldrene at samtalen kan bli vanskelig dersom noe alvorlig har skjedd med barnet, om barnet blir mobbet eller mobber andre, eller at barnet viser utfordrende atferd. Dersom barnehagen opplever at barnet har utfordringer ønsker de å få innblikk i dette tidlig, slik at dette ikke dukker opp uforberedt på

foreldrene som en stor sak i en foreldresamtale. For å unngå en vanskelig foreldresamtale påpeker foreldrene viktigheten av daglig dialog og kommunikasjon, der personalet er åpne og ærlige. Drugli og Onsøien nevner at det å ta opp problemer og bekymringer knyttet til barnet, krever at barnehagelæreren går inn i en prosess sammen med foreldrene. For å skape en god samtale er det viktig å ta hensyn til foreldrenes ståsted og tempo (2010, s. 96).

Informant 1, pedagogisk leder forteller at foreldresamtalen kan være utfordrende dersom barnehagen og foreldre ikke har felles forståelse, eller opplevelser og tanker om barnet. I tillegg kan det være utfordrende å veilede foreldre som en ser har utfordringer, men ikke ønsker å ta imot hjelp eller veiledning, dette kan for eksempel omhandle psykiske utfordringer hos foreldrene. Pedagogisk leder oppfordrer foreldrene til å informere barnehagen dersom det oppstår store endringer i barnets liv som kan speiles i barnets utvikling eller atferd. Videre forklares viktigheten av at barnehagen er informert dersom det skulle oppstå situasjoner som kan påvirke barnet. Pedagogisk leder oppfordrer foreldre som er uenige eller har lite kontakt om å delta på samme foreldresamtale, for å sikre at de får den samme informasjonen, og at fokuset ligger på barnet. Dette for at de sammen kan finne løsninger og sette videre mål, som er til barnets beste. Jeg kan se likhetstrekk mellom svar fra de pedagogiske lederne, der informant 2 også forklarer at det kan oppstå utfordringer i samtaler med foreldre som ikke har felles forståelse og oppfattelse. I tillegg til dette forteller informant 2 at det kan være utfordrende dersom foreldrene har et smalt fokus på eget barn, og ikke evner å se barnet i ei gruppe, eller sitt eget barn i samspill med andre. Om felles forståelse sier Glaser at det er normalt å ha ulik forståelse av ett og samme barn. Ved å se på foreldrenes og fagpersonens versjon som deler av en helhet og bringer disse perspektivene sammen gir det et mer helhetlig bilde. Videre forteller Glaser at det er ok å være uenige (2016, s.37). Glaser sier også at en reel utfordring kan være at fagpersonen har et annet syn på barnet enn det foreldrene har (2016, s.35). I tillegg forklarer Drugli og Onsøien at ulike opplevelser og oppfattelser kan føre til konflikter mellom foreldre og fagperson (2010, s.52–55). Slik jeg tolker det kan det være utfordrende å veilede og samarbeide med foreldrene dersom de ikke erkjenner barnets utfordringer og ikke kan kjenne seg igjen i barnehagens opplevelser. Dette tenker jeg også kan handle om ulike verdier og tanker om forventinger til barnets atferd og utvikling. Kanskje kan det være en fordel at personalet og foreldrene avklarer forventinger til hverandre og fokuserer på hva barnehagen opplever og ser, og ikke antar hvorfor det er som det er. Dette er også noe de pedagogiske lederne har framhevet som viktig i intervjuene.

Begge pedagogiske lederne påpeker viktigheten av å forberede seg godt til foreldresamtalen, og går inn i samtalen med en innstilling der de sammen skal sette seg felles mål som er til barnets beste. Videre at barnets utfordringer formidles på en måte som gir foreldrene en følelse av at den pedagogiske lederen ønsker å samarbeide med foreldrene for å finne løsninger. Barnehagelæreren bør i planleggingen og gjennomføringen av foreldresamtalen signalisere at vedkommende har tenkt å delta og jobbe aktivt sammen med foreldrene for å finne løsninger eller sette videre mål for barnet. Dette for at foreldrene ikke skal oppleve at dette er et ansvar som blir overlatt til dem, eller noe som barnehagelæreren fraskriver seg totalt (Drugli & Onsøien, 2010, s.105–106).

I tillegg forteller begge de pedagogiske lederne at det kan være lønnsomt å reflektere og innhente tips fra andre kollegaer eller spesialpedagoger, eller andre profesjoner. «Det kan være nyttig å drøfte egne tanker om barn og foreldre med en kollega før foreldresamtalen(...) Dette kan bidra til å hindre at en møter foreldrene med en fastlåst forforståelse» (Drugli & Onsøien, 2010, s. 99). Ved å reflektere kritisk over egne tanker med kollegaer, mener jeg at det kan skape bevisstgjøring rundt egne tanker og videre føre til at en møter foreldrene med større åpenhet og forståelse i foreldresamtalen.

Pedagogisk leder i barnehage B påpeker viktigheten av å bygge en god relasjon til foreldrene, i forkant av at utfordringer knyttet til barnet tas opp med foreldrene. Hun har av erfaring sett at det kan være lettere å ta en samtale dersom de allerede har en god relasjon, der foreldrene kjenner seg trygge på den pedagogiske lederen. Dette samsvarer med funn i svar fra foreldre i barnehage A, som understreker hvor viktig og verdifull tilliten og tryggheten foreldrene har til personalet er, i forkant av at utfordringer knyttet til barnet oppstår og presenteres.

Slik jeg opplever svarene fra informantene kan det for foreldrene oppstå vanskelige samtaler dersom det dukker opp uforberedte saker eller utfordringer knyttet til barnet på foreldresamtalen. Ut ifra svar fra pedagogiske ledere opplever jeg at en samtale ikke automatisk blir vanskelig dersom barnet har utfordringer som skal tas opp, men om foreldrene og barnehagen ikke har en felles forståelse. Eller i situasjoner hvor foreldrene ikke ønsker veiledning og hjelp der barnehagen ser det hensiktsmessig. Det jeg tar med meg videre ut ifra funnene fra foreldrene er at den daglige kommunikasjonen er viktig, og at foreldrene ønsker at barnehagen tar opp små utfordringer barnet kan ha underveis, før barnehagen venter til at det blir en større sak som må tas opp.

5.0 KONKLUSJON OG AVSLUTNING

Gjennom arbeid med denne bacheloroppgaven har jeg tilegnet meg ny kunnskap og erfaring om foreldresamarbeid og foreldresamtalen. Det har vært interessant og lærerikt å få innsikt i erfaringer og kunnskaper fra pedagogiske ledere og foreldre i barnehagen. Ved å intervju foreldre har jeg fått innblikk i hva de vektlegger, og sett dette i sammenheng med funn fra pedagogiske ledere, noe som har vært lærerikt. Jeg tar med meg mange viktige erfaringer og ny kunnskap fra denne oppgaven videre i barnehagelærerrollen, som jeg er sikker på at jeg får bruk for.

Det jobbes mye og ulikt med foreldresamarbeid, og det finnes mange måter å gjennomføre en foreldresamtale på, så min besvarelse vil på ingen måte fungere som en fasit på hvordan foreldresamtalen skal gjennomføres. Jeg har trukket fram teori og funn fra informanter med elementer de vektlegger, som jeg mener kan gi en besvarelse på min problemstilling. Etter å ha jobbet med dette temaet over en periode har jeg kommet fram til noen funn jeg ønsker å framheve avslutningsvis: *«Hva kan ifølge foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen kjennetegne en god foreldresamtale?»*

Slik jeg tolker mine funn fra pedagogiske ledere og foreldre, kan en god foreldresamtale kjennetegne en dialog mellom to parter, der et godt etablert tillitsforhold i forkant av samtalen står sentralt. De pedagogiske lederne legger til rette for å skape et gjensidig tillitsforhold til foreldrene gjennom å vise interesse, lytte aktivt, møte dem med åpenhet, forståelse og respekt. På den måten tar de pedagogiske lederne i bruk sin relasjonskompetanse i møte med foreldre, og dermed kan de videre skape et tillitsforhold som vil påvirke samarbeidet. Det at tillit står sentralt i samarbeidet kommer tydelig fram i intervju med både pedagogiske ledere og foreldre. For at foreldre skal oppleve tillit og trygghet er de avhengige av åpen dialog og kommunikasjon med personalet, både i hverdagen og på samtaler. God dialog og kommunikasjon blir trukket fram som viktige faktorer for et godt samarbeid i intervjuene med begge foreldrene. Relasjonen mellom partene kan i stor grad påvirke hvordan samtalen forløper.

For at de pedagogiske lederne skal være godt forberedt til foreldresamtalen er de opptatte av å observere barnet, i tillegg til å kartlegge barnets utvikling og trivsel. Videre har barnehagen rutiner for refleksjoner om enkeltbarn med personalgruppa. Dette kan gi lederen innsikt i andres opplevelser og observasjoner, som enten kan styrke eller utfordre ens egne. God og

grundig forberedelse kan være et godt utgangspunkt for en god samtale, der kvalitetssikring av observasjon og refleksjon kan bidra til å skape et helhetsbilde av barnet og barnets utvikling.

I gjennomføring av foreldresamtalen bør den pedagogiske lederen bevisst ta i bruk sine kommunikasjonsferdigheter, for å fremme en god dialog med foreldrene. Foreldrene ønsker at pedagogisk leder er ærlig og framhever barnets ressurser og positive egenskaper. For å skape en god samtale med foreldre er det viktig å invitere foreldrene til åpen dialog, hvor det skapes rom for at foreldrenes observasjoner og tanker løftes fram og ses i sammenheng med pedagogisk leders observasjoner og opplevelser. Ut ifra funn har pedagogiske ledere fokus på å sette felles mål for barnet sammen med foreldrene. Dette er noe foreldrene påpeker som viktig for dem for å kunne samarbeide med barnehagen og skape en helhet. Pedagogisk leder kan bidra til at samtalen blir god gjennom å være åpen, ærlig og vise forståelse. Videre kan pedagogisk leder gi foreldrene en følelse av å være en viktig samarbeidspartner, der de sammen har et felles fokus mot barnets beste. For å unngå at en foreldresamtale blir vanskelig trekkes svarene igjen tilbake til kommunikasjon som viktig faktor, der det er viktig at pedagogisk leder tar opp saker tidlig om det dukker opp utfordringer knyttet til barnet. Slik jeg ser det kan en aldri være sikker på om foreldresamtaler oppleves god og nyttig for alle parter. Mine funn viser til at det å bygge en god relasjon og være i forkant med informasjon om barnets utfordringer, vil skape tillit til foreldrene som videre er til det beste for barnet.

6.0 REFERANSELISTE

Barnehageloven. (2021). Lov om barnehager. (LOV-2005-06-17-64).

Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Bergsland, M. D. (Red.) & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Cappelen Damm AS.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.

Drugli, M. B. (2018). Den vanskelige foreldresamtalen. I V. Glaser. *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2.utg, s.126-140). Universitetsforlaget AS.

Drugli, M. B & Onsøien, R. (2010). *Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger*. Cappelen Damm AS.

Glaser, V. (2016). *Foreldresamtalen i barnehagen: Til barnets beste*. Pedlex AS.

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2.utg.). Universitetsforlaget AS.

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Oslo: Pedlex

Myrann, M. K. (2021). *Foreldresamtalen: Kommunikasjon og relasjon mellom hjem og barnehage*. Cappelen Damm.

Spurkeland, J. (2012). *Relasjonskompetanse: resultater gjennom samhandling* (2.utg.). Universitetsforlaget.

VEDLEGG

Vedlegg 1 – Intervjuguide pedagogisk leder

Tema: Foreldresamarbeid i barnehagen

Problemstilling: Hva kan ifølge foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen kjennetegne en god foreldresamtale?

Innledende spørsmål:

- Hvor gammel er du?
- Hvor lenge har du jobbet i barnehage?
- Hvilken stilling har du nå?
 - o Har du hatt andre stillinger i barnehagen tidligere? Hvilke?
- Hvilke avdelinger har du jobbet på? Småbarn/storbarn?

Foreldresamarbeid:

- Har du opplevelser fra et godt foreldresamarbeid du ønsker å dele?
 - o Hva tror du var årsaken til at dette samarbeidet fungerte så godt?
- Hva mener du står sentralt og burde vektlegges i et foreldresamarbeid?
- Har dere personalgruppa i barnehagen jobbet i felleskap med hvordan dere ønsker å legge til rette for et godt foreldresamarbeid?
 - o Hva har vært gjort?
 - o Hva kunne evt. vært gjort?
- Gir dere foreldrene mulighet til å komme med konstruktive tilbakemeldinger til barnehagen? Evt. Hvordan?

Foreldresamtale:

- Hvor ofte gjennomfører dere formelle foreldresamtaler?
 - o Hvor lang tid setter dere av til hver samtale?
- Har du opplevd en god foreldresamtale som du vil fortelle om?
 - o Hva tror du var årsaken til at dette ble en god samtale?
- Har barnehagen felles retningslinjer på hvordan foreldresamtalen skal gjennomføres?
 - o Hvilke?
- Bruker barnehagen faste kartleggingsverktøy?

- Hvilke?
- Hvilke kartleggingsverktøy kan dere ta i bruk ved behov?
- Tror du kartleggingsverktøy kan ha noe betydning for kvaliteten på samtalen?
- Hvilke forventninger har du til foreldrene i en foreldresamtale?
- På hvilken måte forbereder du deg til foreldresamtale?
- Hva mener du er det viktigste å trekke fram ang. barnet i en foreldresamtale?

- Når mener du at en foreldresamtale er vanskelig/utfordrende?
- Hvorfor blir noen samtaler vanskelige?
- Har du opplevd en vanskelig foreldresamtale?
 - Kan du fortelle om en foreldresamtale du opplevde som vanskelig/krevende?
 - Vil du fortelle hva som årsaken til at dette var en vanskelig samtale?
 - Hvordan forberedte du deg til den og hvordan den ble gjennomført?
- Hvordan mener du den vanskelige foreldresamtalen bør gjennomføres?
- Har du noen forslag til hvordan man kan unngå at en foreldresamtale blir vanskelig?

Vedlegg 2 – Intervjuguide foreldre

Tema: Foreldresamarbeid i barnehagen

Problemstilling: Hva kan ifølge foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen kjennetegne en god foreldresamtale?

Innledende spørsmål:

- Hvor mange barn har du?
- Hvor gamle er de?
 - o Har alle gått i (samme) barnehage?

Foreldresamarbeid

- Hva opplever du som et godt samarbeid med barnehagen?
- Hva mener du skal til for at du som forelder skal oppleve tillitt og trygghet til personalet i barnehagen?
- På hvilken måte får dere mulighet til å komme med konstruktive tilbakemeldinger til barnehagen?

Foreldresamtale

- Har du opplevd en god foreldresamtale?
 - o Hva var det som gjorde at dette ble en god samtale?
 - o Kunne samtalen blitt enda bedre?
- Hvilke forventninger har du til den pedagogiske lederen i foreldresamtalen?
- Forbereder du deg til foreldresamtalen?
 - o På hvilken måte gjør du det?
- Når kan en foreldresamtale være vanskelig/utfordrende for deg som forelder?
- Hvorfor (tror du) noen samtaler blir vanskelige?
- Har du opplevd en vanskelig foreldresamtale?
 - o Vil du eventuelt fortelle om hvordan du forberedte deg til den og hvordan den ble gjennomført?
 - o Hva var årsaken til at dette var en vanskelig samtale?
- Hvordan mener du den vanskelige foreldresamtalen bør gjennomføres?
- Har du noen forslag til hvordan man kan unngå at en foreldresamtale blir vanskelig?

Vedlegg 3 – Informasjons- og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet «Foreldresamarbeid i barnehagen»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å finne ut hva som er en god foreldresamtale, ut ifra pedagogiske ledere og foreldres perspektiv. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å få innsikt i hva pedagogiske ledere og foreldre kjennetegner som en god foreldresamtale. Jeg er ute etter å finne ut hva foreldre og pedagogiske ledere legger i et godt foreldresamarbeid og hva de mener en god foreldresamtale er. Jeg vil videre forsøke å finne fellestrekk i svarene fra foreldre og pedagogiske ledere. Bacheloroppgaven vil forhåpentligvis gi meg mer kunnskap om og forståelse for hvordan jeg videre i rollen som pedagogisk leder kan gjennomføre en god foreldresamtale.

Problemstilling: Hva kan ifølge foreldre og pedagogiske ledere i barnehagen kjennetegne en god foreldresamtale?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju som vil ta deg ca. 45 min. Intervjuet inneholder spørsmål om hva du opplever som et godt foreldresamarbeid og hvordan den pedagogiske lederen jobber for å skape tillitt og trygghet i foreldresamarbeidet.

Videre ønsker jeg å få innsikt i hva foreldre og pedagogiske ledere legger i en god foreldresamtale og hva som kan være årsaken til at en foreldresamtale blir vanskelig. Jeg vil underveis i intervjuet ta notateter, og sammenfatte dette til en tekst i etterkant av intervjuet. Du får tilbud om å kontrollere dine svar og mulighet til å trekke tilbake noe av det du har sagt, eller tilføre informasjon dersom du mener noe mangler. Intervjuet vil bli anonymisert.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres. Alle skriftlige notater/datamateriale makuleres ved prosjektets slutt.

Prosjektet skal avsluttes 22.04.22.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig:

Paal Eckhoff Salvesen

Mari Westerhus

Student:

Maja Lyngen Skårvold

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Foreldresamarbeid i barnehagen*». Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.